

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх
справ
Кременчуцький льотний коледж
Відділення фахової підготовки
Циклова комісія аеронавігації

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні циклової комісії
аеронавігації
протокол № 13 від 14.06.2023
Голова циклової комісії
Світлана ДРОЗДОВА

ПОВІТРЯНЕ ПРАВО І УПРАВЛІННЯ ПОВІТРЯНИМ РУХОМ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кафедра	Циклова комісія Аеронавігації (https://klk.univd.edu.ua/uk/dir/153)
Контактний телефон	+38 068
E-mail	leps.nv.klk@gmail.com
ВИКЛАДАЧ	
	Ємець Валерій Васильович , викладач циклової комісії аеронавігації, спеціаліст 2 категорії E-mail: yelv609@gmail.com
Офіційна назва освітньої програми	Повітряне право і управління повітряним рухом Air law and air traffic control
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	272 Авіаційний транспорт
Статус дисципліни	Обов'язкова компонента освітньо-професійної програми, коли вивчається

Мета вивчення дисципліни	Надання базових знань по міжнародному та національному повітряному праву, по правилах виконання польотів, які відповідають стандартам міжнародної організації цивільної авіації	
Завдання вивчення дисципліни	Підготовка спеціалістів, здатного забезпечити функціонування системи „Екіпаж - повітряне судно" для безпечного перевезення пасажирів і вантажів з урахуванням національних та міжнародних правил.	
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	Кількість кредитів ECTS – 3 (загальний обсяг 90 год.)	
	3 них:	
	- аудиторна робота: 68 год. - самостійна робота: 22 год.	
Форми та види проведення навчальних занять	Форма навчання – денна Види навчальних занять: - лекції: 52 год.; - семінарські заняття: 0 год.; - практичні заняття: 16 год.	
Самостійна робота	Робота з навчальною літературою, нормативно-правовими документами - згідно з п.4.1.3 робочої програми	
Індивідуальні завдання	Згідно з планами практичних занять	
Необхідне обладнання	Стенди по темам занять, мультимедійне обладнання	
Мова викладання	Українська	
Контроль	<i>Методи контролю: усне опитування, виконання практичних завдань</i> <i>Форми контролю: залік</i>	
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом, кабінети КЛК ХНУВС	
Консультації з навчальної дисципліни	Аудиторні консультації: 106 аудиторія згідно з графіком консультацій Онлайн-консультації: письмово в системі дистанційного навчання Moodle або електронною поштою викладача	
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у сфері авіаційного транспорту або у процесі подальшого навчання із застосуванням положень, теорій та методів природничих, технічних, інформаційних та соціально-економічних наук, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
	ЗК 07	Здатність працювати автономно
	ЗК 08	Здатність працювати в команді

	ЗК 09	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	СК 03	Здатність здійснювати експериментальні дослідження та вимірювання параметрів та характеристик об'єктів авіаційного транспорту, їх агрегатів, систем та елементів
	СК 07	Здатність аналізувати технологічні процеси виробництва й ремонту об'єктів авіаційного транспорту
	СК 08	Здатність організовувати експлуатацію об'єктів авіаційного транспорту, їх систем та елементів, з обґрунтуванням структури управління експлуатацією, технічного обслуговування та ремонту

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема № 1 «Міжнародне повітряне право»

Основи міжнародного ПП. Принципи міжнародного ПП. Чиказька Конвенція міжнародної ЦА. Міжнародна організація ЦА (ІКАО). Європейські організації ЦА. Варшавська та Монреальська правові системи

Тема № 2 «Національне повітряне право»

Повітряний кодекс України. Суверенітет над повітряним простором України. Сфера діяльності ПК. Державне регулювання діяльності в області авіації та використанні повітряного простору. Забезпечення безпеки авіації. Нормативно-правове регулювання
Державні витрати на авіаційну діяльність. Державні інспектори та особи уповноважені на проведення перевірок. Класифікація та реєстрація ПС. Льотна придатність ПС. Бортова документація. Авіаційний персонал. Заборони та обмеження до власників свідоцтв.
Сертифікація та допуск авіаційного персоналу до авіаційної діяльності. Екіпажі ПС і права членів екіпажу.

Тема № 3 «Підзаконні акти»

Видача свідоцтв авіаційному персоналу. Вимоги до кандидата на отримання свідоцтва пілота-аматора. Вимоги до кандидата на отримання свідоцтва комерційного пілота. Вимоги до кандидата на отримання свідоцтва транспортного пілота. Обов'язки, права і відповідальність членів екіпажу. Класифікація польотів. Метеомінімуми. Забезпечення польотів. Зліт, набір висоти. Політ за маршрутом, підхід, посадка. Польоти на вертольотах. Польоти в зоні зледеніння та в грозу. Особливі випадки в польоті. Дотримання правил польотів. Бортові вогні. Правила польотів по ПВП. Мінімальні метеоумови для польотів по ПВП. Відповідальність командира ПС при польоті по ПВП. Правила польотів по ППП. Відповідальність командира ПС при польоті по ППП. Правила установки шкали барометричного висотоміра при польоті нижче висоти переходу. Правила установки шкали барометричного висотоміра при польоті вище висоти переходу.

Тема №4 «Управління повітряним рухом»

Визначення та опис. Категорії диспетчерського обслуговування УПР.

Термінальний контроль. Зональний центр управління. Позивні сигнали. Технології.			
Результати навчання	RH 01	Здійснювати професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах	
	RH 04	Використовувати принципи формування трудових ресурсів, виявляти резерви та забезпечувати ефективність праці співробітників авіаційного транспорту	
	RH 05	Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді	
	RH 06	Аналізувати і обґрунтовувати соціальну значущість професійної діяльності для сталого розвитку країни	
	RH 07	Використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності	
	RH 08	Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	
	RH 09	Аналізувати основні історичні етапи розвитку предметної області спеціальності	
	RH 10	Знати основні положення нормативно-правових та законодавчих актів України у сфері авіаційного транспорту, інструкцій та рекомендацій з експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів авіаційного транспорту, їх систем та елементів	
Критерії оцінювання результатів навчання		Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю: - поточний контроль - 50 балів; - підсумковий контроль - 50 балів. Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Оцінка за аудиторну роботу визначається як середнє арифметичне балів, які ним отримані на семінарських заняттях (здобувач має отримати не менш 5 позитивних оцінок) з коефіцієнтом 5. Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне балів, які отримані здобувачем за: реферати, програми (здобувач має підготувати не менш 2 проектів) з коефіцієнтом 5. Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, які отримані здобувачем протягом семестру, та балів, які набрані на підсумковому контролі (екзамені).	
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні
94-96			

90-93			завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
85-89	Добре («зараховано»)	В	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального, робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		С	« Добре » - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		Е	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	« Умовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			

1-20		F	<p>«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки</p>
<p>Перелік питань до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародна організація ЦА (ІКАО). 2. Цілі і завдання ІКАО. 3. Функції ІКАО 4. Структура ІКАО 5. Додатки до Чиказької конвенції 6. Міжнародні сигнали 7. Європейське агентство з безпеки авіації 8. Суверенітет над повітряним простором України 9. Сфера дії Повітряного кодексу України 10. Державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації 11. Повноваження керівника уповноваженого органу з питань цивільної авіації 12. Забезпечення безпеки авіації 13. Нормативно-правове регулювання 14. Здійснення загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність 15. Сертифікація, схвалення суб'єктів авіаційної діяльності 16. Визнання сертифікації суб'єктів та об'єктів авіаційної діяльності 17. Сертифікаційні перевірки та нагляд 18. Державні інспектори та особи, уповноважені на проведення перевірок 19. Класифікація повітряних суден 20. Реєстрація цивільних повітряних суден 21. Виключення повітряного судна з Державного реєстру цивільних повітряних суден України 22. Схвалення типової конструкції виробів авіаційної техніки, їх компонентів та обладнання 23. Льотна придатність екземпляра цивільного повітряного судна 24. Організація польотів 25. Польоти повітряних суден 26. Бортова документація повітряного судна 27. Зв'язок при виконанні польотів 28. Склад авіаційного персоналу 29. Заборони та обмеження до власника свідоцтва 		

	<p>30. Сертифікація і допуск авіаційного персоналу до авіаційної діяльності</p> <p>31. Підготовка, перепідготовка, підтвердження / відновлення / і підвищення кваліфікації авіаційного персоналу і персоналу з наземного обслуговування</p> <p>32. Екіпаж повітряного судна</p> <p>33. Обов'язки і права членів екіпажу повітряного судна</p> <p>34. Командир повітряного судна</p> <p>35. Відповідальність і права командира повітряного судна</p> <p>36. Повітряні судна (ПС)</p> <p>37. Аеродроми</p> <p>38. Системи вимірювань</p> <p>39. Загальні правила</p> <p>40. Запобігання зіткнення</p> <p>41. Бортові вогні ВС.</p> <p>42. Навчальні польоти за приладами</p> <p>43. Операції на аеродромі і навколо аеродрому</p> <p>44. Операції на воді</p> <p>45. План польоту.</p> <p>46. Сигнали сигнальника</p> <p>47. Диспетчерське обслуговування повітряного руху</p> <p>48. Зв'язок</p> <p>49. Незаконне втручання</p> <p>50. Перехоплення</p> <p>51. Правила візуальних польотів (ПВП)</p> <p>52. Ухвалення рішення на виліт за ПВП:</p> <p>53. Польоти вертольотів над водною поверхнею</p> <p>54. Правила польотів за приладами (ППП)</p> <p>55. Ешелонування</p> <p>56. Горизонтальне ешелонування</p> <p>57. Правила витримування і зміни висоти (ешелону)</p> <p>58. Правила визначення ешелону переходу та найнижчого ешелону польоту</p> <p>59. Правила установки шкали барометричного висотоміра</p> <p>60. Технічні вимоги та адміністративні процедури для льотних екіпажів цивільної авіації</p> <p>61. Видача свідоцтва медична сертифікація пілотів</p>
ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p style="text-align: center;">Навчальна та наукова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рижий В.І. Міжнародне повітряне право. Київ Юстініан, 2011 2. Мінюст. Повітряний кодекс України. Закон.ІнЮре.,2011 3. Мінтранс. Наказ № 293 від 16.04.03.,2003 4. Наказ Мінінфраструктури України № 478 від 28.10.2011.Київ, 2011 5. ІКАО. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію. РІО МЦА, 1989 	

Додаткова література з навчальної дисципліни:

1. Кабінет міністрів. Положення про використання повітряного простору України. Постанова Кабінету міністрів № 954 від 06.12.2017
2. Мінтранс. Правила видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні. Наказ № 486 Мінтранс, 1998
3. Керівництво по регулюванню міжнародного повітряного транспорту. Doc 9626. ICAO, 2004
4. Організація повітряного руху. Doc 4444. ICAO, 2016
5. Батарчук І.І., Якимчук М.Ю. Актуальні проблеми правового регулювання повітряного простору (кордону) в міжнародному праві. – Наукові праці НУ ОЮА, 2021
6. ДАСУ. Мінімальні вимоги до отримання свідоцтва пілота
7. Авіаційні правила України. Технічні вимоги та адміністративні процедури щодо льотних екіпажів цивільної авіації. Наказ ДАСУ № 565 від 20.07.2017

Інформаційні ресурси в Інтернеті